

Конституційно-правовий статус прокуратури в Україні

Попсуй І.С., курсант ННШФПСКМ НАВС

Науковий керівник: кандидат юридичних наук, доцент *Барчук Г.І.*

Діяльність органів прокуратури завжди займала особливе місце в державно-правовій системі України. Про значення правового статусу прокуратури свідчить й те, що в Конституції України даній структурі відводиться особливе місце, зокрема розділ VII, де чітко виписано основні конституційно-правові функції прокуратури, а також визначається її конституційно-правовий статус. З моменту проголошення України суверенною і незалежною державою, розпочався новий етап розвитку прокуратури.

Прокуратура України становить єдину систему, яка в порядку, передбаченому Законом України «Про прокуратуру», здійснює встановлені Конституцією України функції, з метою захисту прав і свобод людини, загальних інтересів суспільства та держави.

Сьогодні дієвий механізм органів прокуратури є одним з важливих чинників законності та правопорядку, сприяє реалізації принципу верховенства права, адже правоохоронна діяльність прокуратури спрямована на утвердження та забезпечення прав і свобод людини.

Питаннями конституційно - правового статусу прокуратури займається ряд науковців, зокрема: В.Погорілко, А.Колодій, В.Федоренко, А.Гель, Г.Семаков, Н.Шукліна тощо.

Варто зазначити, що прокуратура функціонує у всіх державах. Всі без винятку держави покладають на прокуратуру обов'язки органу кримінальної юстиції. Без сумніву державне обвинувачення в суді в рамках кримінального судочинства є основною функцією прокуратури.

Наразі, прокуратура України, як і прокуратури інших постсоціалістичних держав Східної Європи, переживає складні часи. Криза законності, неналежне забезпечення правового захисту особистості й інтересів суспільства, постійне зростання злочинності, висувають підвищені вимоги до неї.

Саме ці фактори і об'єктивували необхідність прийняття нового закону, який врегулював би статус прокуратури, із врахуванням сучасних політичних та соціально-економічних реалій.

Так, в жовтні 2014 року в Закон України «Про прокуратуру» парламентом були внесені певні зміни. Найбільш суттєвим нововведенням є скасування функції прокуратури щодо загального нагляду, а також приведення її структури до більш чіткого вигляду. Ліквідація цієї функції наблизить діяльність прокуратури у відповідність до європейського законодавства.

Водночас, позбавляючи прокуратуру вказаних функцій, Закон посилює механізми реалізації основних функцій прокуратури, тобто - нагляду за додержанням законів органами, які проводять оперативно - розшукову діяльність. Зокрема, прокуратура може надавати письмові вказівки цим органам, які є обов'язковими для них і підлягають негайному виконанню.

Однією з найбільш суттєвих змін є те, що тепер структура прокуратури буде чітко трирівневою: Генеральна прокуратура України, регіональні прокуратури та місцеві прокуратури.

Отже, можна сказати, що попри певні зміни, Закон України «Про прокуратуру» далеко не досконалий, і новий парламент повинен продовжувати працювати над його вдосконаленням, та іншими актами стосовно покращення діяльності органів прокуратури.

Взаємодія циганських громад з органами влади: досвід національних досліджень

Севрук В.Г., кандидат юридичних наук, науковий співробітник відділу організації науково-дослідної роботи НАВС

У березні 2008 - лютому 2009 року МБО Ромський жіночий фонд «Чірклі» виконав проєкт «Вивчення прав людини та боротьба з дискримінацією», в межах якого було проаналізовано стан дотримання прав циганських етнічних груп у Одеській, Черкаській, Донецькій областях та АР Крим, зокрема й порушення прав циган представниками міліції. І хоча проєкт мав більш оглядовий характер, він дав змогу зробити такий висновок щодо МВС:

Аналіз інформації, отриманої під час реалізації проєкту, вказує на те, що порушення прав циган обумовлені, в першу чергу, негативним ставленням до цієї категорії громадян з боку працівників міліції середньої та нижчої ланки, представників державних органів влади. Відтворенню цієї ситуації сприяє низький рівень правової обізнаності серед циган, зневіра у справедливості й законності, а також недостатній професійний рівень деяких працівників органів внутрішніх справ у галузі прав людини.

Разом із тим під час проведення тренінгів і спілкування з міліціонерами та державними службовцями організатори стикалися з тим, що практично всі учасники висловлювали тезу «Винний, тому що циган» і вважали циган однією з найпроблемніших у криміногенному розумінні частиною населення [1, с.8].

Більшість співробітників міліції вказувала, що практичний досвід роботи свідчить про те, що кримінал є частиною циганського менталітету, і це вимагає відповідного жорсткого реагування з боку міліції» [2, с.44].

Минулого року Харківський інститут соціальних досліджень за підтримки МФ «Відродження» виконав дуже важливе, з огляду на нашу тему, соціологічне дослідження: «Вивчення правових потреб ромського населення в Закарпатській і